

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21
กับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3
The Relationship Between the 21st Century Leadership of School
Administrators and Teachers Working Morale and
Encouragement in Schools Under Kanchanaburi Primary
Educational Service Area Office 3

จิตภา ทองทวี¹ และ มิตรภาณี พุ่มกล่อม²
มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี^{1,2}

Jidapha Tongtawee¹ and Mitparnee Pumklom²

Kanchanaburi Rajabhat University^{1,2}

Corresponding Author, E-mail: Jidapa.praew88@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 2) ศึกษาขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ประชากร/ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำนวน 288 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ ตามขนาดสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

* ได้รับบทความ: 12 พฤษภาคม 2566; แก้ไขบทความ: 1 มิถุนายน 2566; ตอรับตีพิมพ์: 5 กันยายน 2566

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21; ผู้บริหารสถานศึกษา; ขวัญและกำลังใจ

Abstract

The research aimed to study the 21st century leadership of school administrators, teacher working morale and encouragement, and the relationship between the 21st century leadership of school administrators and teachers working morale and encouragement in schools under Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 3.

The sample consisted of 288 teachers in school under Primary Educational Service Area Office 3 obtained by stratified random sampling according to school size. A constructed five-level rating scale questionnaire with content validity between 0.67-1.00 and reliability of 0.97 as a tool for data collection. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, and Pearson's product moment correlation coefficient with a statistical significance level at 0.05.

The findings were as follows:

1. The 21st century leadership of school administrators in schools under Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 3 was overall and in each individual aspect were at a high level.
2. The teacher working morale and encouragement in schools under Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 3 was overall and in each individual aspect were at a high level.

3. The relationship between the 21st century leadership of school administrators and teacher working morale and encouragement in schools under Kanchanaburi Primary Educational Service Area Office 3 overall had a high positive correlation.

Keywords: The 21st century leadership of school administrators; Administrators; Morale and encouragement

บทนำ

กระแสการปรับเปลี่ยนทางสังคมที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีวิตของสมาชิกอย่างทั่วถึง เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทอย่างมาก เกิดการแลกเปลี่ยนทรัพยากรระหว่างประเทศ จึงทำให้แต่ละประเทศมุ่งเข้าสู่สังคมพหุวัฒนธรรม (วิจารณ์ พานิช, 2555 : 3) ภาคการศึกษาจำเป็นต้องตื่นตัวและเตรียมพร้อมจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีทักษะการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 เพื่อสามารถดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข จึงมีความจำเป็นที่ประเทศไทยต้องปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้ระบบการศึกษาเป็นกลไกหลักของการขับเคลื่อนประเทศ ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับใหม่ กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) และกรอบทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566–2570) เพื่อให้ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565 : 2-3) แนวคิดการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติได้ยึดหลักสำคัญในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม อีกทั้งยึดตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนประเด็นภายในประเทศ และยุทธศาสตร์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560–2579) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า คนไทยทุกช่วงวัยได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ เพื่อเป็นต้นทุนทางปัญญาที่สำคัญในการพัฒนาทักษะ คุณลักษณะ และสมรรถนะในการประกอบสัมมาชีพ และการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างมีความสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560 : 5)

การศึกษาในศตวรรษที่ 21 ครูจะต้องปรับตัวให้เข้ากับการเรียนรู้ให้เท่าทันยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ต้องพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่เข้ามามีบทบาทอย่างมากทั้งในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งจะต้องคำนึงถึงการพัฒนาผู้เรียนตามบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป ครูมีความรับผิดชอบในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน แต่นั่นไม่ใช่งานทั้งหมดที่ครูต้องแบกรับ การจัดการเรียนการสอนเป็นงานที่ต้องปฏิบัติ เพื่อความก้าวหน้าในหน้าที่การงานและวิทยฐานะที่สูงขึ้น

ครูยังต้องรับการประเมินทั้งในระดับโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และระดับประเทศ ภาระงานครู นอกจากการประเมินแล้ว ยังมีงานประจำที่ต้องปฏิบัติอีกมากมายที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ นอกจากนี้ยังมีปัญหาต่าง ๆ อาทิ เช่น ปัญหาภาระหน้าที่ทางครอบครัวไม่ว่าจะเป็น การขัดแย้งในครอบครัว เนื่องจากไม่มีเวลาพบปะ พูดคุยหรือทำกิจกรรมร่วมกัน ปัญหาด้านเศรษฐกิจเนื่องจากครูมีรายได้หลักมาจากเงินเดือน แต่มีรายจ่าย หลายอย่าง เช่น ค่าใช้จ่ายในการผ่อนบ้าน ผ่อนรถ เป็นต้น (จิรัชญา ชัยชุมชุน, 2564) ครูในพื้นที่ห่างไกล ทुरกันดารก็จะมีปัญหาที่เพิ่มเข้ามา ไม่ว่าจะเป็นการเดินทางที่ยากลำบาก สภาพแวดล้อมภายใน สถานศึกษาที่ไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน ระบบสาธารณูปโภค ปัญหาขาดแคลนน้ำในบางพื้นที่ เป็นภูเขาสูงและแห้งแล้ง ปัญหาต่างๆ เหล่านี้ ล้วนพบได้ทั่วไปในโรงเรียนที่อยู่ห่างไกลและโรงเรียน ตามแนวชายแดน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 (2565 : 30) เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจ ในการประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาให้กับประชากรวัยเรียนในเขตพื้นที่ 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอไทรโยค อำเภอทองผาภูมิ และอำเภอสังขละบุรี ซึ่งมีสภาพพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ โดยทั่วไปเป็นป่าไม้ และภูเขา ทำให้เส้นทางการเดินทางมีลักษณะคดเคี้ยวตามไหล่เขา บางพื้นที่มีสภาพการสื่อสารที่ไม่สะดวก จำเป็นต้องเชื่อมต่อสัญญาณอินเทอร์เน็ตผ่านจากดาวเทียม ทำให้สัญญาณไม่สม่ำเสมอ รวมถึงไม่สามารถ ติดต่อกับสังคมภายนอกได้ในฤดูฝนหรือช่วงฤดูมรสุม

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 เพื่อที่จะนำข้อมูลไปเป็น แนวทางในการพัฒนาขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู และสร้างแรงผลักดันให้การบริหารงาน พัฒนาไปในทิศทางที่ดียิ่งขึ้น รวมทั้งเป็นเครื่องมือสำหรับผู้บริหารใช้ในการพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพ และเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานขององค์กร ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อไปทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก ในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3
2. เพื่อศึกษาขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับขวัญ และกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร คือ ครูผู้สอน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำนวน 1,139 คน จากสถานศึกษาจำนวน 79 แห่ง กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำนวน 288 คน ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 607–610) ที่ระดับค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (stratified random sampling) ตามขนาดสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแบบเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 แบ่งเป็น 6 ด้าน โดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู แบ่งเป็น 8 ด้าน โดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 32 ข้อ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ นำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรง มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และนำแบบสอบถามไปทดลองหาค่าความเชื่อมั่น ทดลองใช้ (Tryout) กับครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากงานบัณฑิตศึกษา สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 เพื่อให้ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 มาตรวจสอบความถูกต้องและมีความสมบูรณ์ในการตอบแบบสอบถาม

2. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทั้งหมดมาจัดระเบียบข้อมูล ลงรหัส และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (frequency) และร้อยละ (percentage)

4. การวิเคราะห์ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 และขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (mean หรือ $\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation หรือ S.D.) จำแนกเป็นรายด้าน โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของเบสต์ (Best, 1981 : 195)

5. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 ด้วยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2553 : 316)

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 3 โดยภาพรวม

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. ด้านการปรับปรุงผลลัพธ์ของนักเรียน	4.44	0.52	มาก
2. ด้านการริเริ่มการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิผล	4.39	0.53	มาก
3. ด้านการสำรวจและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.36	0.53	มาก
4. ด้านการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นชุมชนการเรียนรู้	4.32	0.54	มาก
5. ด้านการสร้างเครือข่ายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้	4.35	0.51	มาก
6. ด้านการพัฒนาบุคลากรให้เป็นผู้นำ	4.29	0.53	มาก
รวมเฉลี่ย	4.36	0.48	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 3 โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.36) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านการปรับปรุงผลลัพธ์ของนักเรียน ($\bar{x}$ = 4.44) ด้านการริเริ่มการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิผล ($\bar{x}$ = 4.39) ด้านการสำรวจและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{x}$ = 4.36) ด้านการสร้างเครือข่ายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ ($\bar{x}$ = 4.35) ด้านการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นชุมชนการเรียนรู้ ($\bar{x}$ = 4.32) และด้านการพัฒนาบุคลากรให้เป็นผู้นำ ($\bar{x}$ = 4.29) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ศึกษากาญจนบุรีเขต 3 โดยภาพรวม

ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. ด้านสภาพการสื่อสารระหว่างบุคคลภายในสถานศึกษา	4.31	0.49	มาก
2. ด้านความเหมาะสมของการจัดเวลาในการทำงาน	4.21	0.61	มาก
3. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน	4.37	0.50	มาก
4. ด้านความเจริญเติบโตและการพัฒนา	4.26	0.60	มาก
5. ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน	3.63	0.77	มาก
6. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้บริหาร	4.17	0.66	มาก
7. ด้านวิธีการบริหารงานของผู้บริหาร	4.17	0.65	มาก
8. ด้านความพึงพอใจในงานที่ทำอยู่	4.33	0.59	มาก
รวมเฉลี่ย	4.18	0.47	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศึกษากาญจนบุรีเขต 3 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.18$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย 3 ลำดับ คือ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน ($\bar{x} = 4.37$) ด้านความพึงพอใจในงานที่ทำอยู่ ($\bar{x} = 4.33$) ด้านสภาพการสื่อสารระหว่างบุคคลภายในสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.31$) ด้านความเจริญเติบโตและการพัฒนา ($\bar{x} = 4.26$) ด้านความเหมาะสมของการจัดเวลาในการทำงาน ($\bar{x} = 4.21$) ด้านวิธีการบริหารงานของผู้บริหาร ($\bar{x} = 4.17$, S.D. = 0.65) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้บริหาร ($\bar{x} = 4.17$, S.D. = 0.66) และด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ($\bar{x} = 3.63$) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 3

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)									
ภาวะผู้นำ ของผู้บริหาร สถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21	ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู								Y รวม
	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Y ₆	Y ₇	Y ₈	
X ₁	0.60**	0.60**	0.56**	0.59**	0.56**	0.56**	0.61**	0.59**	0.66**
X ₂	0.64**	0.66**	0.63**	0.66**	0.63**	0.66**	0.66**	0.60**	0.73**
X ₃	0.68**	0.70**	0.67**	0.70**	0.70**	0.71**	0.72**	0.66**	0.79**
X ₄	0.67**	0.69**	0.69**	0.69**	0.69**	0.72**	0.71**	0.67**	0.79**
X ₅	0.71**	0.74**	0.72**	0.77**	0.73**	0.75**	0.77**	0.69**	0.84**
X ₆	0.71**	0.75**	0.74**	0.75**	0.73**	0.77**	0.76**	0.70**	0.84**
X รวม	0.73**	0.76**	0.74**	0.77**	0.74**	0.76**	0.78**	0.72**	0.85**

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ความสัมพันธ์ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง ($r = 0.85$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 นั้น มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา ในการปฏิรูปการศึกษาให้สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21

ดั่งที่ วิโรจน์ สารรัตน์ (2556, หน้า 5) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง และเป็นผู้หน้าที่ดี มีทักษะความเป็นผู้นำ มีปัญญา มีความรู้ความสามารถ มีทักษะภาวะผู้นำในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของผ่องพรรณ พลราช (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 29 โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 3 โดยภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานนั้น คือ พลังหรือแรงผลักดันให้บุคคลกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด หรือแสดงพฤติกรรมในการทำงานให้มุ่งไปสู่เป้าหมายเฉพาะอย่างที่ต้องการ ดังที่ อรรถพร ภัทรดำเนินสุข (2564 : 16) ได้กล่าวว่า ขวัญและกำลังใจ คือ แรงกระตุ้นหรือแรงเร้าบุคคล ซึ่งอาจเกิดจากสิ่งเร้าภายในหรือภายนอกก็ได้ ก่อให้เกิดความกระตือรือร้นหรือการเคลื่อนไหว เพื่อทำให้เกิดอิทธิพลเหนือพฤติกรรมของบุคคล โดยขวัญและกำลังใจเป็นพลังงานที่ทำให้เกิดความต้องการ เกิดแรงขับ ความปรารถนา นำไปสู่เป้าหมาย หรือรางวัล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปฏิพัทธ์ ใจดี (2558) ได้ศึกษาเรื่อง ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนดัดดรุณี จังหวัดฉะเชิงเทราสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ควรเกิดจากการตระหนักและเห็นความสำคัญโดยเริ่มจากตัวผู้บริหารสถานศึกษาเป็นลำดับแรกดังที่ วิโรจน์ สารรัตน์ (2556 : 5) ได้สรุปไว้ว่า การปฏิรูปการศึกษาให้สอดคล้องกับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จะประสบความสำเร็จหรือไม่ ตัวแปรที่สำคัญที่สุด ก็คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจะต้องเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลงและเป็นผู้หน้าที่ดี มีทักษะความเป็นผู้นำ มีปัญญา มีความรู้ความสามารถ มีทักษะภาวะผู้นำในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนมองเห็นภาพอนาคต และสามารถสร้างขวัญและกำลังใจให้ผู้ร่วมงานทุกคนปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลอย่างสูงสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาลีเตา ปิมา (2559) ได้ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมุ่งเน้นหาวิธีการบริหารจัดการสถานศึกษาในการปรับปรุงผลลัพธ์ของนักเรียนให้สอดคล้องกับทักษะต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการจัดกิจกรรมเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์ หรือการจัดอบรม สัมมนาในสถานศึกษา เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถให้กับบุคลากรในสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

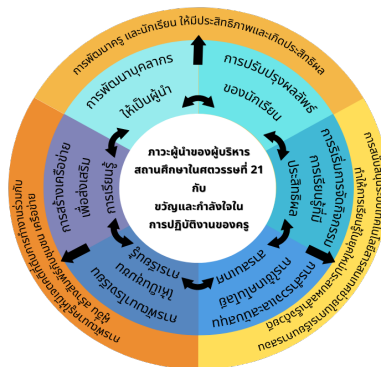
2.1 ควรศึกษาภาวะผู้นำในด้านอื่น ๆ ที่จะส่งผลต่อการมีภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 ที่มีความสัมพันธ์มากกว่านี้

2.2 ควรศึกษาปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู

องค์ความรู้ใหม่

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู ได้องค์ความรู้ใหม่ดังนี้

ผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญต่อครูและคุณภาพการสอนของครู ความสัมพันธ์ระหว่างครู เครือข่าย ชุมชน กับผู้บริหารสถานศึกษามีความเกี่ยวข้องอย่างมากต่อคุณภาพของนักเรียน นอกจากนี้ ผู้บริหารต้องดำเนินการทุกทางที่จะเป็นไปได้การสนับสนุนครูที่ดีมีคุณภาพสูงเพื่อใหม่คุณภาพในการสอน เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และเหนือสิ่งอื่นใดผู้บริหารที่มีความเข้าใจในการเรียนการสอน จะมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประสิทธิภาพการสอนของครู



ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬญบุรี เขต 3

เอกสารอ้างอิง

- จิรัชญา ชัยชุมขุน. (2564). ภาระงานล้น แต่เงินน้อย สรุปรูปปัญหา ทำไมครูไทยอยากลาออกเมื่อครูถูกผลักดันให้เป็นผู้เสียสละ. สืบค้นเมื่อ 24 เมษายน 2566, จาก <https://thematter.co/social/education/why-thai-teachers-wanna-quit/160415>
- ชูศรี วงศ์รันตะนะ. (2553). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: ไทเนรมิตกิจ อินเตอร์โพรเกรสซิฟ.
- ปวิพท์ ใจดี. (2558). ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนดัดดรุณี จังหวัดฉะเชิงเทรา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ผ่องพรรณ พลราช. (2560). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 29. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- มาซีเต๊ะ ปีมา. (2559). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรีสอภุชงค์.
- วิโรจน์ สารัตนะ. (2556). กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษากรณีทัศนคติต่อการศึกษาศตวรรษที่ 21 กรุงเทพฯ: ทิพยวิสุทธิ์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3. (2565). บริบทการจัดการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3. กาญจนบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟิค.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). ร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสาม พ.ศ. 2566-2570. กรุงเทพฯ: สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

อรรธรณ ภัทรดำเนินสุข. (2564). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

Best, J. W. (1981). *Research in education*. (4th ed.). Englewood Cliff: Prentice Hall.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.